

**Міністерство охорони здоров'я України
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця**

**Ministry of Health of Ukraine
Bogomolets National Medical University**

НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ

**УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-МЕДИЧНИЙ
МОЛОДІЖНИЙ ЖУРНАЛ**

THEORETICAL AND PRACTICAL EDITION

**UKRAINIAN SCIENTIFIC MEDICAL
YOUTH JOURNAL**

Supplement №3 (156) 2025

ISSN 2786-6661eISSN 2786-667X

UDC: 378.6:61:001.891](477.411)(050)

Засновник:

Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця МОЗ України

Періодичність виходу 4 рази на рік.

Журнал внесено до переліку фахових видань.

Галузі наук: медичні, фармацевтичні.
(наказ МОН України 09.03.2016 №241)

Видання індексується

в Google Scholar, Index Copernicus,
WorldCat OCLC

Реєстраційне свідоцтво КВ № 17028-5798ПР.
Рекомендовано Вченою Радою НМУ
імені О. О. Богомольця
(протокол №10 від 24.06.2025 р.)

Усі права стосовно опублікованих статей
залишено за редакцією.
Відповідальність за добір та викладення фактів
у статтях несуть автори,
а за зміст рекламних матеріалів – рекламодавці.
Передрук можливий за згоди редакції
та з посиланням на джерело.

До друку приймаються наукові матеріали,
які відповідають вимогам до публікації
в даному виданні.

Адреса для кореспонденції:

Редакція Українського науково-медичного
молодіжного журналу,
науковий відділ НМУ,

бул. Т.Шевченка, 13, м.Київ, 01601

<http://mmj.nmuofficial.com>

E-mail: usmyj@ukr.net

Національний медичний університет
імені О.О.Богомольця

www.nmuofficial.com

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова редакційної колегії:

Юрій Кучин

Головний редактор:

Сергій Земсков

Заступник головного редактора:

Павло Чернишов

Відповідальний секретар:

Анастасія Гринзовська

Редактор по науковій етиці:

Любов Петелицька

Редактор статистичних даних:

Віталій Гурьянов

Редактор контенту для соціальних мереж:

Анатолій Гринзовський

Літературний редактор:

Людмила Наумова,
Ярослава Демиденко

Секційні редактори:

Стоматологія

Ірина Логвиненко

Медицина

Володимир Мельник

Фармація, промислова фармація

Ірина Ніженковська

Педіатрія

Олександр Волосовець

Громадське здоров'я

Анна Благая

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Члени редакційної колегії:

Андрій Копчак, Владислав Маланчук, Денис Варивончик, Євгенія Бурлака, Жанна Полова, Ірина Журавель, Леся Беш, Микола Хайтович, Назарій Кобиляк, Олег Міщенко, Олег Яременко, Сергій Гичка, Сергій Омельчук, Юрій Захараш, Andreas Neff (Marburg, Germany), Andrew Yule Finlay (Cardiff, UK), Anthony Graeme Perks (Nottingham, United Kingdom), Branka Marinović (Zagreb, Croatia), Francesca Sampogna (Rome, Italy), Francoise Poot (Brussels, Belgium), George-Sorin Tiplica (Bucharest, Romania), Hryhoriy Lapshyn (Lubeck, Germany), Irina Nakashidze (Batumi, Georgia), Jacek Szepietowski (Wroclaw, Poland), John Quinn (Prague, Czech Republic), Lidia Rudnicka (Warsaw, Poland), Lucia Thomas-Aragones (Zaragoza, Spain), Miloš Nikolić (Belgrade, Serbia), Piotr Donizy (Wroclaw, Poland), Ryszard Kurzawa (Rabka-Zdroj, Poland), Sam Salek (Hatfield, UK), Servando Eugenio Marron (Zaragoza, Spain), Ulrich Friedrich Wellner (Lubeck, Germany).

ISSN 2786-6661eISSN 2786-667X

Founder:

Bogomolets National Medical University
Ministry of Health of Ukraine

Publication frequency – 4 times a year.

The Journal is included in the list of professional publications in Medical and pharmaceutical Sciences
(order MES Ukraine 09.03.2016 № 241)

Journal's indexing:

Google Scholar, Index Copernicus,
WorldCat OCLC

Registration Certificate KB № 17028-5798IIP.
Recommended by the Academic Council
of the Bogomolets National Medical University, Kyiv
(protocol №10 of 24.06.2025)

All rights concerning published articles are reserved
to the editorial board.

Responsibility for selection and presentation
of the facts in the articles is held by authors,
and of the content of advertising material –
by advertisers.

Reprint is possible with consent
of the editorial board and reference.

Research materials accepted
for publishing must meet
the publication requirements of this edition.

Correspondence address:

Editorial board of the Ukrainian Scientific
Medical Youth Journal Research Department
of NMU,

13, T. Shevchenko blvd. Kyiv, 01601

<http://mmj.nmuofficial.com>

E-mail: usmyj@ukr.net

Bogomolets
National Medical University

www.nmuofficial.com

EXECUTIVE BOARD

Chairman Of The Editorial Board:

Iurii Kuchyn

Editor in Chief:

Sergii Zemskov

Deputy Editor-in-Chief:

Pavel Chernyshov

Executive Secretary:

Anastasiia Hrynzovska

Editor on scientific ethics:

Liubov Petelytska

Statistical Editor:

Vitaliy Gurianov

Social Media Editor:

Anatolii Hrynzovskiy

Language Editor:

Liudmyla Naumova,
Yaroslava Demydenko

Associate Editors:

Stomatology

Iryna Logvynenko

Medicine

Volodymyr Melnyk

Pharmacy, Industrial Pharmacy

Iryna Nizhenkovska

Pediatrics

Oleksandr Volosovets

Public Health

Anna Blagaia

EDITORIAL BOARD

Members of the Editorial Board:

Andreas Neff (Marburg, Germany), Andrew Yule Finlay (Cardiff, UK), Andrey Kopchak, Anthony Graeme Perks (Nottingham, United Kingdom), Branka Marinović (Zagreb, Croatia), Denis Varyvonchuk, Francesca Sampogna (Rome, Italy), Françoise Poot (Brussels, Belgium), George-Sorin Tiplica (Bucharest, Romania), Hryhoriy Lapshyn (Lubeck, Germany), Irina Nakashidze (Batumi, Georgia), Ievgeniia Burlaka, Iryna Zhuravel, Jacek Szepietowski (Wroclaw, Poland), John Quinn (Prague, Czech Republic), Lesya Besh, Lidia Rudnicka (Warsaw, Poland), Lucia Thomas-Aragones (Zaragoza, Spain), Miloš Nikolić (Belgrade, Serbia), Nazariy Kobylak, Oleg Mishchenko, Oleg Yaremenko, Piotr Donizy (Wroclaw, Poland), Ryszard Kurzawa (Rabka-Zdroj Poland), Sam Salek (Hatfield, UK), Sergiy Omelchuk, Serhii Gychka, Servando Eugenio Marron (Zaragoza, Spain), Ulrich Friedrich Wellner (Lubeck, Germany) Vladyslav Malanchuk, Yuriy Zakharash, Zhanna Polova.

ЗМІСТ/CONTENTS

Сторінки/Pages

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
ДО ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ БЕЗПЕКИ ПАЦІЄНТІВ 2025 РОКУ

17. 09. 2025

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Київ, Україна

..... 5

INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE
TO THE WORLD PATIENT SAFETY DAY 2025

September 17, 2025

Bogomolets National Medical University
Kyiv, Ukraine

..... 5

AUTHOR INDEX / АЛФАВІТНИЙ ЗМІСТ

..... 81

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
ДО ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ БЕЗПЕКИ ПАЦІЄНТІВ 2025 РОКУ**

17 вересня 2025

**НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
КИЇВ, УКРАЇНА**

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE
TO THE WORLD PATIENT SAFETY DAY 2025**

September 17, 2025

**BOGOMOLETS NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY
KYIV, UKRAINE**

ШАНОВНІ КОЛЕГИ, ДОРОГІ ДРУЗИ, СПІВВІТЧИЗНИКИ.

Сьогодні ми маємо перший і, сподіваюся, не останній ювілей – 5 років поспіль ми зустрічаємося з вами з нагоди Всесвітнього дня безпеки пацієнтів, який відзначається в усьому світі під егідою ВООЗ. У нашій країні розуміння значущості цієї проблеми знайшло відображення в указі Президента України №648/2019 4 вересня 2019 року «Про День безпеки пацієнтів».

Те, що безпека пацієнтів є наріжним каменем надання медичної допомоги, не викликає сумнівів – першим рядком «під присягою перед лікарями Аполлоном, Асклепідом, Гігієєю та Панацеєю, беручи у свідки всіх богів та богинь» звучить «... режим своїм хворим приписувати задля їх блага, відповідно до моїх знань і мого розуміння, утримуючись від завдання їм будь-якої шкоди».

На визнання пріоритетності питання забезпечення безпеки пацієнтів в усьому світі 194 держави на 72-й сесії Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я прийняли рішення проголосити 17 вересня Всесвітнім днем безпеки пацієнтів. Це одна із 11-ти офіційних глобальних кампаній. Щороку ВООЗ обирає тему, яка стане лозунгом і закликом до дій на наступні 365 днів. Тоді ж, у 2019 році була проведена глобальна кампанія на тему «Безпека пацієнтів – одна з пріоритетних задач в галузі охорони здоров'я в усьому світі» під лозунгом «Висловлюйтеся на підтримку безпеки пацієнтів!». Мета – закликати пацієнтів, медичних працівників, осіб, відповідальних за формування політики, студентів і викладачів університетів, дослідників, професійні об'єднання і надавачів послуг у охороні здоров'я висловитися на підтримку безпеки пацієнтів.

У 2020-му році світ зіштовхнувся з надзвичайним викликом, а охорона здоров'я переживала найбільшу кризу із забезпечення безпеки пацієнтів за всю історію – пандемією COVID-19. Системи охорони здоров'я працювали на межі можливого, а медики усіх країн, охоплених пандемією, виявилися під реальною загрозою власному життю. Кампанія була акцентована на важливому значенні безпеки медичних працівників і її взаємозв'язку з безпекою пацієнтів, забезпечення належного визнання самовідданої напруженої роботи медиків. ВООЗ закликала усі зацікавлені сторони «Висловлюватися на підтримку безпеки медпрацівників!».

Наступний, 2021 рік – тема, запропонована ВООЗ «Безпека при наданні допомоги матерям і новонародженим», девіз – «Час вжити термінових заходів для забезпечення безпечних і гідних пологів!». Цей рік став точкою відліку спільної ініціативи Національного медичного університету імені О.О. Богомольця та ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзеєва НАМН України», яка об'єднала лікарів і дослідників у форматі Науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня безпеки пацієнтів 2021 року «Безпека пацієнтів: на шляху до національного плану дій», яка розглядала два блоки питань: «Безпека при наданні допомоги матерям і новонародженим», що відповідало темі Всесвітнього дня пацієнтів 2021, та «Епідеміологічні, гігієнічні, психологічні, правові та освітньо-наукові аспекти забезпечення безпеки пацієнтів». Але важливо, що в ході підготовки заходу здійснювалася широка розсилка Доповіді Генерального директора ВООЗ та посилання на проект глобального плану дій «Глобальні дії по забезпеченню безпеки пацієнтів на 2021-2030 р.р.», які містять пропозицію щодо створення національних планів дій з безпеки пацієнтів. Українськими фахівцями на той час вже була розроблена «Концепція стратегії попередження дефектів надання медичної допомоги у вітчизняній системі охорони здоров'я», що могла би стати основою національного плану дій з безпеки пацієнтів. На думку організаторів, окрім суто науково-практичних завдань, конференції можуть стати поштовхом до формування необхідного суспільного консенсусу щодо проблеми безпеки пацієнтів та сприяти впровадженню культури безпеки в національній охороні здоров'я.

Надалі, 2022–2024 роки стали часом надзвичайних випробувань країни і системи охорони здоров'я в умовах воєнної агресії проти України. Було важко, але ми вистояли – ініціатива 2021 року розвивалася і міцніла – відбувалися наші чергові конференції у глобальному тренді з проблеми безпеки пацієнтів, який формує ВООЗ.

2022 рік – новий імпульс для консолідації зусиль з виконання поставленої ВООЗ глобальної мети «Безпечне застосування лікарських препаратів». Гасло ВООЗ – «Ліки без шкоди», закликом до дій «Знати. Перевіряти. Запитувати.».

Для Всесвітнього дня безпеки пацієнтів 2023 року було вибрано тему «Підвищення ролі пацієнтів у безпечному наданні медичної допомоги». Гасло – «Більше уваги до думки пацієнтів!». Метою було спонукати зацікавлені сторони, включаючи пацієнтів, членів їх сімей, політиків, керівників органів охорони здоров'я, медичних пра-

цівників і асоціацій із захисту прав пацієнтів до спільної роботи задля підвищення безпеки медичної допомоги в усьому світі.

Минулого, 2024-го, року ВООЗ спрямувала нашу увагу на ключову роль правильної і сучасної діагностики – «Покращення діагностики для безпеки пацієнтів», а лозунгом до дій було «Не допускайте помилок, пам'ятайте про безпеку!».

Отже, сьогодні я вітаю вас із відкриттям традиційної V-ї науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня безпеки пацієнтів 2025 року. ВООЗ пропонує тему «Безпечна допомога кожному новонародженому і кожній дитині» під лозунгом «Безпека пацієнтів від самого початку!». Такий вибір покликаний наголосити, що породілля та дитина – особливо вразливі при наданні медичної допомоги. В умовах воєнного стану та постійних атак на цивільну інфраструктуру вітчизняна система охорони здоров'я має залишатися у глобальних трендах, які формує ВООЗ та при цьому враховати власні надзвичайні виклики.

Організаційний комітет конференції пропонує наступні програмні питання:

- Парадигма безпечного лікарняного середовища: суть і право на існування.
- Безпека лікарняного середовища в умовах воєнних дій.
- Безпека пацієнта в акушерстві та гінекології, неонатології та педіатрії.
- Значення діагностики для забезпечення безпеки пацієнта.
- Роль пацієнтів у забезпеченні безпеки надання медичної допомоги.
- Безпека пацієнтів і якість надання медичної допомоги.
- Безпека та гігієна праці персоналу, виробничий травматизм і професійна захворюваність у медичній галузі.
- Сучасні стратегії та інструменти забезпечення безпечного лікарняного середовища.
- Питання безпеки пацієнтів у системі додипломної медичної та безперервної професійної освіти.
- Історія, стан та перспективи розвитку гігієни, як основи громадського здоров'я.
- Актуальні питання громадського здоров'я та профілактичної медицини.

Ювілейна конференція, як видно із приведеного переліку, стосується не лише безпеки пацієнта в акушерстві та гінекології, неонатології та педіатрії, а охоплює широке коло питань, поглиблене опрацювання яких дозволить нам, нашій медицині стати надійнішими, кращими, міцнішими.

Вистоїмо! До праці!

Юрій КУЧИН

ректор НМУ імені О.О. Богомольця
член-кореспондент НАМН України,
д. мед. н., професор

**ОРГКОМІТЕТ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
ДО ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ БЕЗПЕКИ ПАЦІЄНТІВ 2025 РОКУ**

Голова оргкомітету	Кучин Ю.Л. – ректор НМУ імені О.О. Богомольця, член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор.
Співголова оргкомітету	Шкробанець І.Д. – директор ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України», доктор медичних наук, професор (за згодою).
Співголова оргкомітету	Науменко О.М. – перший проректор з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти НМУ імені О.О. Богомольця, член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор.
Співголова оргкомітету	Земсков С.В. – проректор з наукової роботи та інновацій НМУ імені О.О. Богомольця, доктор медичних наук, професор.
Співголова оргкомітету	Яворовський О.П. – завідувач кафедри гігієни, безпеки праці та професійного здоров'я НМУ імені О.О. Богомольця, академік НАМН України, доктор медичних наук, професор.
Члени оргкомітету:	Омельчук С.Т. – директор Інституту гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця, член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор. Скалецький Ю.М. – завідувач лабораторії безпекових стратегій ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України», доктор медичних наук, професор (за згодою). Гринзовський А.М. – завідувач кафедри медицини надзвичайних ситуацій та тактичної медицини НМУ імені О.О. Богомольця, доктор медичних наук, професор. Брухно Р.П. – доцент кафедри гігієни, безпеки праці та професійного здоров'я НМУ імені О.О. Богомольця, кандидат медичних наук, доцент. Зінченко Т.О. – доцент кафедри гігієни, безпеки праці та професійного здоров'я НМУ імені О.О. Богомольця, кандидат медичних наук, доцент. Михайленко П.М. – старший науковий співробітник науково-організаційного відділу ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України», кандидат біологічних наук (за згодою).

виснаження системи антиоксидантного захисту, що проявляється зниженням активності каталази та СОД на тлі підвищених рівнів ДК і МДА. Активність 137Cs у плаценті понад 10,4 Бк/кг вважається критичною для нормального перебігу вагітності.

Контроль рівня оксидативного стресу в крові має важливе клінічне значення для профілактики ускладнень під час вагітності.

Ключові слова: невиношування вагітності, плацента, 137Cs, оксидативний стрес, антиоксидантний захист.

ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ЛІКАРІВ-ОНКОЛОГІВ ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА ЯКІСТЬ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Завгородній І.В., Літовченко О.Л., Шевченко С.В., Парамонова А.О.

*Науковий керівник: д. мед. н., професор, академік Національної академії наук вищої освіти України
Завгородній І.В.*

Кафедра гігієни та екології

*Завідувач кафедри: д. мед. н., професор, академік Національної академії наук вищої освіти України
Завгородній І.В.*

*Харківський національний медичний університет
м. Харків, Україна*

Вступ. Лікарі онкологи оцінюють, діагностують, розробляють і впроваджують індивідуальні стратегії лікування та надають значущу підтримку важкохворим пацієнтам. Догляд за онкологічними пацієнтами є однією з найбільш стресових та виснажливих сфер медицини. На Харківщині, крім професійних викликів, додатковим навантаженням на ментальне здоров'я лікарів є стресові ситуації, пов'язані з воєнними діями. Хронічний стрес і професійне вигорання призводять до зниження працездатності, збільшення кількості медичних помилок, порушень комунікації з пацієнтами, а отже – становлять пряму загрозу безпеці медичної допомоги.

Мета. Визначити рівень професійного вигорання у лікарів онкологічного профілю та встановити можливі фактори впливу (вік, стаж) на рівень працездатності.

Матеріали і методи. У межах дослідження було опитано 37 респондентів (17 чоловіків і 20 жінок віком від 26 до 74 років) за допомогою опитувальника Maslach Burnout Inventory (MBI-GS), який включає три шкали: «Емоційне виснаження» (ЕВ), «Деперсоналізація / Цинізм» (Д) та «Редукція особистих досягнень» (РОД). Для кожної зі шкал визначався рівень виразності («низький», «середній» або «високий»). Також використовувалась класифікація ризику професійного вигорання за Kalimo et al. (2003). Статистична обробка та аналіз даних проводилися за допомогою програмного пакета IBM SPSS Statistics 26. Для розрахунку відмінностей між середніми значеннями використовувався рівень значущості 0,05.

Результати. Дослідження рівнів професійного вигорання показало, що за шкалою ЕВ було виявлено високий рівень у 21,6 % учасників опитування, з них 7 жінок (35 % серед жінок) та 1 чоловік (5,9 % серед чоловіків). Середній рівень ЕВ в даному дослідженні був притаманний 6 (16,2 %) лікарям, серед яких 2 (10 %) жінки та 4 (23,5 %) чоловіки. Рівні цинізму (шкала Д) серед опитаних лікарів були такими: високий рівень цинізму виявлено у 9 (24,3 %) учасників, з них 4 (20 %) жінки та 5 (29,4 %) чоловіків; середній рівень цинізму був у 12 (32,4 %) осіб, серед них 7 (35 %) жінок та 5 (29,4 %) чоловіків. За шкалою РОД було встановлено, що 9 (24,3 %) лікарів, серед яких 2 (10 %) жінки та 7 (47,1 %) чоловіків, мали низькі показники особистих досягнень, тоді як 23 (62,2 %) онкологи, з них 15 (75 %) жінок і 8 (47,1 %) чоловіків, мали високі показники особистих досягнень, залишаючись спроможними виконувати свої професійні обов'язки попри наявність цинізму або емоційного виснаження. Рівень ризику вигорання серед онкологів за класифікацією Kalimo становив 2,7 %, тоді як симптоми вигорання мали 43,2% респондентів. Вік і кількість років у професії корелюють лише зі шкалою ЕВ ($\rho = -0,355$ при $p < 0,01$ і $\rho = -0,378$ при $p < 0,01$ відповідно).

Висновки. Висока поширеність симптомів професійного вигорання серед лікарів-онкологів Харкова свідчить про значну психоемоційну напругу, характерну для цієї спеціальності, особливо в умовах прифронтового регіону. Симптоми вигорання виявлено у 43,2 % респондентів, що підкреслює необхідність системного підходу до підтримки психічного здоров'я медичних працівників. Гендерних відмінностей у поширеності професійного вигорання не встановлено. Висока поширеність таких симптомів, як емоційне виснаження та цинізм, вимагає впровадження комплексних профілактичних і психокорекційних заходів для лікарів-онкологів. Реалізація таких заходів можлива в межах програм охорони праці та безпеки медичних працівників, що є особливо актуальним з огляду на курс України на європейську інтеграцію.

Ключові слова: психічне здоров'я, психологічний стрес, охорона праці, медичні працівники, війна.